

Abstrakt

Náboženské a existenciální otázky u Viktora E. Frankla. Jejich recepcce v teologickém myšlení se zvláštním zřetelem k Církvi československé husitské.

Marie Jandová (roz. Trtíková)

Viktor E. Frankl byl jednou z nejvýznamnějších osobností v oblasti psychiatrie, filozofie a lékařství 20. století. Byl profesorem neurologie a psychiatrie na Vídeňské lékařské univerzitě. Frankl byl rovněž zakladatelem Třetí vídeňské školy psychoterapie (po Freudově psychoanalýze a Adlerově individuální psychologii) – logoterapie. Franklovo dílo a životní přístup ovlivnili miliony lidí na celém světě. Za svůj život publikoval třicet dva knih, které byly přeloženy do více než třiceti tři světových jazyků, včetně japonštiny a čínštiny.

Během mého studijného pobytu ve Vídni jsem navštívila mnohá místa, jež jsou spojena s Franklovým životem. Fotografický záznam je k vidění v obrazové příloze na konci disertační práce.

Úvodní část práce popisuje Franklův životní příběh od jeho narození v roce 1905 až do smrti roku 1997. Zdůrazněny jsou události, které vedly ke vzniku Franklovy logoterapie. Téměř celá Franklova rodina, kromě jeho sestry, byla během 2. světové války zabita v koncentračních táborech (nebo poslána do plynových komor). V nacistických táborech ztratil Frankl veškerý svůj majetek, jeho životní hodnoty byly zničeny. Trpěl hladem, zimou a brutálním zacházením. Přes všechny tyto strašlivé události byl i nadále schopen žít, pracovat a milovat.

Jak již bylo řečeno – Frankl vytvořil svou vlastní psychoterapeutickou teorii – logoterapii. Jejími hlavními metodami jsou paradoxní intence a dereflexe. Franklův život i jeho veškerá práce byla oddána hledání a nalézání životního smyslu. Podle logoterapie mohou lidé nalézt smysl života třemi způsoby – vytvořením nějakého díla nebo vykonáním nějakého skutku a také tím, jaký postoj zaujmou lidé v případě velikého životního utrpení. Kromě smyslu životu se disertace věnuje také příbuzným tématům, jako jsou smysl utrpení, lásky a smrti.

Práce se dále zabývá výkladem smyslu života podle biblické tradice a souvislostí mezi utrpením Ježíše Krista na kříži a jeho vzkříšením z pohledu logoterapie a existenciální analýzy.

Franklovo dílo je prostoupeno hlubokou spiritualitou, která je zřejmá zejména v jeho popisu události v koncentračním táboře, během níž se duševně setkal se svou ženou Tilly. Slyšel její hlas a viděl její úsměv. Zcela zapomněl na hrůzné podmínky, ve kterých se v ten okamžik nacházel a byl obklopen pouze láskou své ženy. V tomto momentě byl Frankl šťastný a spokojený. Jednalo se o mimořádnou náboženskou zkušenost, kterou si Frankl pamatoval po celý život. Ve své práci jsem dala do paralely Franklovu zkušenost s podobným zážitkem apoštola Pavla u Damašku. Tyto dvě náboženské zkušenosti mají mnoho společných rysů, které jsem se pokusila odhalit. Dále je uveden také zážitek indického muže Sadhu Sundara Singha, který po podobné zkušenosti konvertoval ke křesťanství.

Hlavní důraz práce je kladen na význam logoterapie a její přínos pro Církev československou husitskou. Knihy Viktora Frankla byly v Čechách představeny významným teologem CČSH Zdeňkem Trtíkem. Trtík Franklovy knihy překládal a ve své práci je teologicky reflektoval. V poslední části disertace porovnávám hlavní ideje Zdeňka Trtíka s Franklovými myšlenkami. Zaměřila jsem se hlavně na jejich společné rysy, jako je svoboda svědomí a výchova ke smyslu s jejím možným dalším využitím v současné praxi Církev československé husitské.

Církev československá husitská má ve svém učení mnoho společného s Franklovým hledáním smyslu, zejména s výchovou ke smyslu. To také může být hlavním přínosem práce, neboť naše církev může využít výchovu ke smyslu ve své pastorační praxi. Faráři, jáhni, kazatelé i pastorační asistenti by měli být vzděláváni v logoterapii a v hledání smyslu pomocí výchovy ke smyslu. Lze například pořádat mnohé semináře, přednášky a konference, při kterých se lidé mohou naučit, jak nalézat smysl svých životů a složitých životních situací. Doufám, že tato práce jim pomůže začít s jeho hledáním a nalezením.